

Asia: VN/13261/2020

Lausuntopyyntö Suomen kansallisen biotalousstrategian päivityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Jyväskylän ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen kansallisen biotalousstrategian päivityksestä.

Kansallisen biotalousstrategian päivitys on laaja-alaisesti ja huolellisesti valmisteltu huomioiden erinomaisesti biotalouden moninaiset liitäntäpinnat muihin kansallisiin strategialinjauksiin. Tämä tulee hyvin esille jo päivityksessä biotalouden määritelmässä. Biotalousstrategian visio vuoteen 2035 on selkeä, kunnianhimoinen, helposti ymmärrettävä ja hyvin mitattavissa oleva. Tavoitteiden saavuttamisen myötä Suomi aidosti pystyy luomaan merkittävää hyvinvoinnin kasvua läpi koko maan. Koko maan potentiaalin valjastaminen tuottamaan kestävästi korkeampaa arvonlisää tulee hienosti esille strategiaan kirjatuihin toimenpiteisiin, joissa nostetaan esille vahvasti alueellisten biotalouden klustereiden, teknologia-alustojen, tutkimusinfrastruktuurien ja pilotointiympäristöjen tehokas hyödyntäminen. Tämä on päivitetyssä biotalousstrategian merkittävä vahvuus.

Koulutuksen ja osaamisen näkökulmasta biotalousstrategiassa on ansiokkaasti nostettu esille alan ja koulutuksen vetovoimaisuuden lisääminen nuoria kiinnostavalla viestinnällä. Tämä on erittäin tärkeä näkökulma, sillä ilman hyviä huomisen biotalousosaajia vuoteen 2035 ulottuva visio ei toteudu. Biotalouteen liittyvät mielikuvat ovat vielä monella osin vanhentuneita tai epämääräisiä, jopa virheellisiä ja niiden korjaaminen vaatii nykyisessä huomiotaloudessa merkittäviä panostuksia viestintään koko laajan ja monialaisen biotalouden toimijajoukon toimesta. Yksittäisten koulutusalojen hakumarkkinoinnilla tätä haastetta ei ratkaista.

Tulevaisuuden tekijöiden kiinnostuksen herättämisen rinnalla yhtä merkittävä tekijä vision ja tavoitteiden toteutumiseksi on opettajien laadukas koulutus ja täydennyskoulutus bio- ja kiertotalouden teemoista. On todella hyvä ja tärkeää, että tämä näkökulma on tunnistettu keskeisenä toimenpiteenä strategiaa laadittaessa. Strategia ei kuitenkaan tuo esille, miten tämä pystytään käytännössä nykyisillä opetuksen kehittämiseen varatuilla resursseilla toteuttamaan.

Esitämme, että opettajien täydennyskoulutuksen osalta kirjataan vastaava merkintä kuin jatkuvan oppimisen kehittämisen suhteen: osoitetaan resursseja ko. työhön.

Strategiassa nostetaan hyvin esille uudenlaisten verkostojen ja kumppanuusmallien syntyminen uusien teknologioiden kehittämiseksi ja hyödyntämiseksi. Tähän toimenpiteeseen liittyy kiinteästi strategiaan kirjattu toimenpide edistää julkisten rahoitusinstrumenttien käyttöä biotalouden arvoketjun eri vaiheisiin. Tämän osalta strategia nojaa pitkälti aktiiviseen tiedon jakamiseen ja neuvontaan, kuinka biotalouden rahoitusinstrumentteja voidaan hyödyntää. Tiedon lisääminen ja neuvonta asiassa ovat luonnollisesti hyviä toimenpiteitä, mutta erityisesti kohderyhmäksi nostettujen pk-yritysten osalta ne eivät yksin riitä. Pk-yritysten fokus on heidän ydinosaamisessaan ja puhuttaessa biotalouteen liittyvien uusien innovaatioiden kehittämisestä, se ei silloin tyypillisesti ole julkisten rahoitusinstrumenttien hakemiseen liittyvää osaamista. Näin ollen, vaikka yrityksen idea olisikin hyvin rahoituskelpoinen ja yritys tarvitsisi toimintansa edistämiseen julkista rahaa, se jää helposti hakematta, koska yrittäjät kokevat hakuprosessin itsessään haasteellisena ja aikaa vievänä. Samanaikaisesti julkiset hanketoimijat, joilla puolestaan on vahvaa hankevalmisteluosaamista, eivät saa toteuttaa yksittäisiä yrityksiä hyödyttäviä hankkeita, vaikka niiden hankkeiden tuloksellisuuden mittareina käytetään hankkeen myötä syntyneitä nais- ja miestyöpaikkoja. Tämä rakenteellinen vääristymä johtaa tilanteeseen, jossa julkisten rahoitusinstrumenttien panos-tuotos -suhde ei tuota optimaalista lopputulosta, vaan väistämättä ruokkii suhteellisen vähäisiin konkreettisiin toimiin johtavaa kehitys- ja selvitystyötä. Esitämme, että toimintaympäristön kehittämisen osalta strategiaan kirjataan toimenpide julkisten toimijoiden mahdollisuudesta hakea ja hallinnoida myös yksittäisiä yrityksiä hyödyttäviä hankkeita.

Toimintaympäristön kehittämisen osalta biotalousstrategiassa nostetaan esille riittävät julkiset panostukset logistiikkaratkaisuiden ja liikenneinfran kehittämiseen. Huomioiden strategiassa vahvasti esille nostettu digitalisaation merkitys biotalouden tavoitteiden saavuttamisessa, esitämme, että perinteisen liikenneinfran kehittämisen rinnalle nostetaan koko maan kattavan ict-infrastruktuurin kehittäminen toimialan kansainvälisen kehityksen edellyttämällä tasolla. Strategiaan kirjattujen tekoälyn ja esineiden internetin hyödyntäminen uusien biotalouteen perustuvien ratkaisuiden laaja-alaisessa käyttöönotossa ei ole mahdollista ilman kattavia ja riittävän tasokkaita tietoliikenneyhteyksiä.

Lausunnon vastuuvastuuvalmistelija:

Minna Lappalainen, johtaja, KTT, Biotalousinstituutti

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Vesa Saarikoski

Rehtori, toimitusjohtaja

Kontula Hanna
Jyväskylän ammattikorkeakoulu